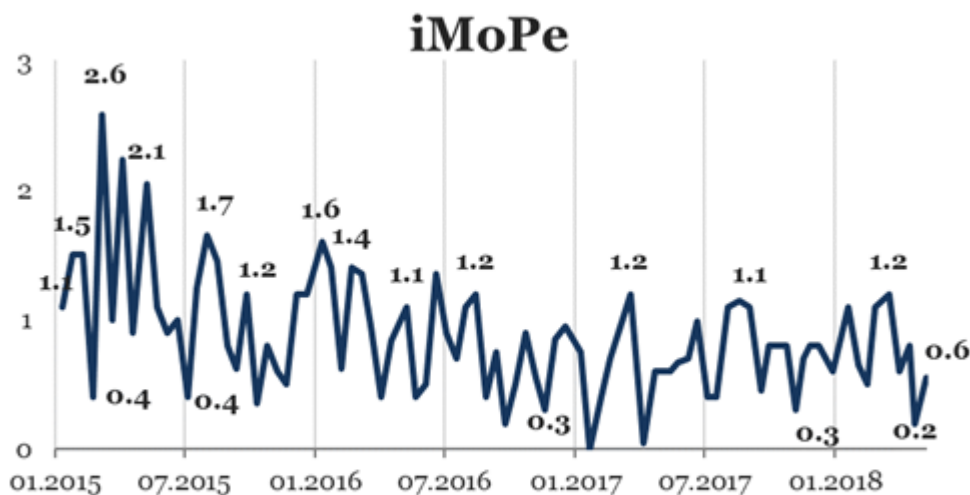


iMoRe №84. Кволим темпом: трішечки реформаторських змін у дерегуляції та сибсудіюванні населення.

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +0.6 бала з 23 квітня по 6 травня 2018 року. У цьому періоді позитивні зрушення відбулись у законодавстві, яке стосується урядування, державних фінансів та монетарної системи. Головні події цього раунду - закон про добровільне приєднання територіальних громад до міст обласного значення та нові правила призначення субсидій домогосподарствам.

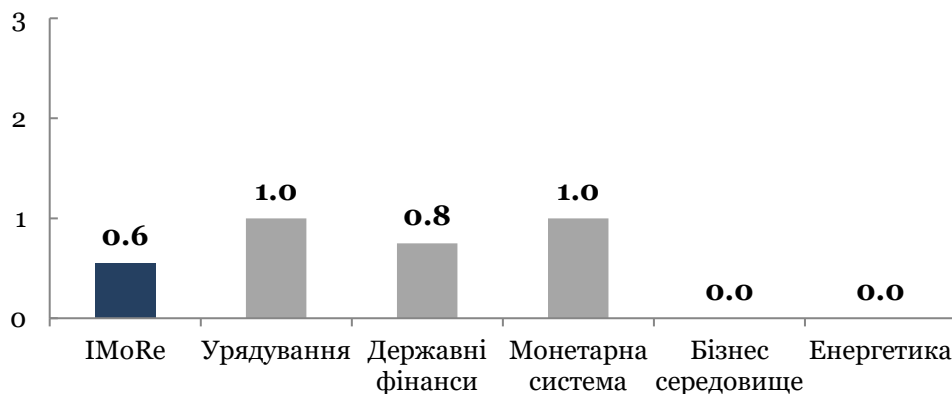
У попередньому раунді індекс дорівнював +0.2 бала з можливих від -5.0 до +5.0

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ



iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання



Події випуску

1. Закон про добровільне приєднання територіальних громад до міст обласного значення, +1.5 бала

Станом на травень 2018 в Україні 3399 громади об'єдналися та створили 731 об'єднану територіальну громаду (ОТГ), які займають 32% загальної території України. 7540 громад поки не об'єдналися.

Одна із перепон для об'єднання громад - небажання міських голів та голів рад міст обласного значення йти на нові місцеві вибори. Згідно з [діючим законодавством](#), якщо громада міста обласного значення об'єднується з малими територіальними громадами, в новоствореній громаді повинні пройти нові вибори.

Закон [2379-VIII](#) від 03.04.2018 вирішує цю проблему. Тепер закон не вимагає проведення місцевих виборів після приєднання територіальних громад до міст обласного значення. Є сподівання, що тепер об'єднання громад прискориться.

Коментар експерта

“Законопроект дає можливість містам обласного значення стати активними учасниками процесу децентралізації.”

Проводячи аналіз фінансового менеджменту 50 ОТГ-партнерів програми ДОБРЕ, ми дійшли висновку, що система адміністративного та фінансового управління є кращою в ОТГ, створених саме на базі міських рад, ніж сільських та селищних. Основною причиною є вища професійність кадрів та досвід прийняття рішень на місцевому рівні. Саме тому створення ОТГ на базі міст обласного значення збільшить кількість модельних громад.

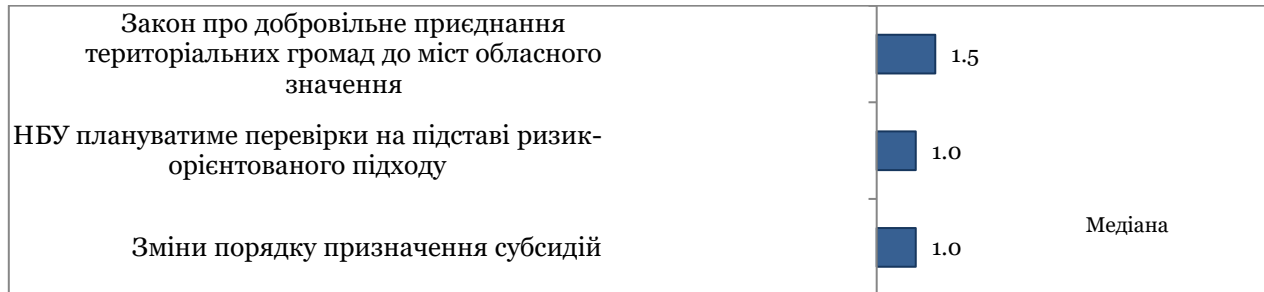
Крім того, до прийняття даного закону обласні центри були певним чином дискриміновані, оскільки новостворені ОТГ (на базі сіл, селищ, міст) набували статусу міст обласного значення, тоді як міста обласного значення не могли бути активною частиною процесу об'єднання.

Негативними сторонами даного закону є:

- 1. неможливість врахування думки жителів населених пунктів, які увійдуть в ОТГ на базі міста обласного значення, оскільки законопроект не передбачає проведення виборів у таких нових громадах.*
- 2. зростання диспропорції за рядом показників фінансової спроможності та ефективності адміністративного управління між громадами, створеними на базі сіл та великих міст.”*

Ангела Бочі, Програма ДОБРЕ (USAID)

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5



2. Зміна правил призначення субсидій, +1.0 бал

Кожне друге українське домогосподарство [отримує субсидії](#) на оплату житлово-комунальних послуг у 2018 році. Система працює неефективно. Субсидії часто отримують люди, які насправді їх не потребують, мають достатні доходи або активи, щоб самостійно сплачувати послуги ЖКГ. Зокрема, субсидії іноді отримують люди, які отримують зарплату неофіційно або отримують доходи від здачі житла в оренду. Такі правила є несправедливими по відношенню до сумлінних платників податків та мотивують людей до тіньової зайнятості.

З метою забезпечення адресності допомоги, постанова уряду від [27 квітня 2018 № 329](#) змінює умови отримання субсидій. [Тепер](#) субсидія не буде надаватися тим, хто

- зовсім не має доходів або має середньомісячний сукупний дохід менший, ніж розмір мінімальної заробітної плати,
- має транспортні засоби, з дати випуску яких минуло менше 5 років,
- має житло з великою квадратурою - квартиру площею 120 кв метрів або будинок площею 200 кв метрів,
- здійснював покупки на суму більше 50 тис. грн.

Міністерство соціальної політики прогнозує, що кількість утримувачів субсидій [скоротиться на 15-20%](#).

Коментар експерта

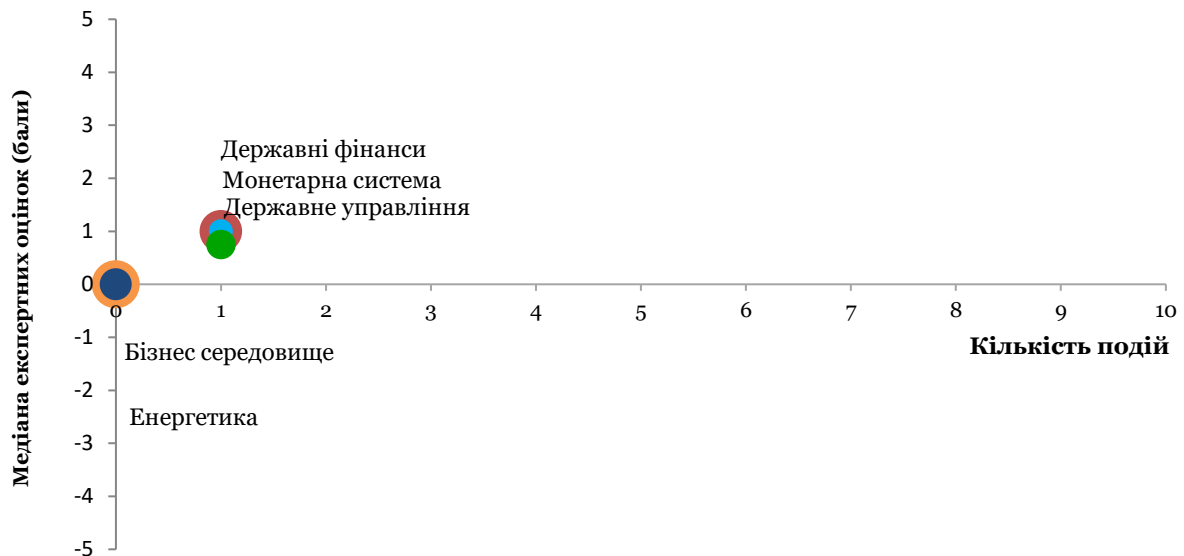
“Протягом 2017 року в середньому 43% домогосподарств отримували субсидії. Їх фінансування потребує багато коштів з Державного бюджету. При цьому адресність субсидій залишалась під питанням. Тому, в цілому, внесені зміни є позитивом, оскільки їх впровадження дозволить дещо впорядкувати надання житлово-комунальних субсидій та зробити їх більш адресними саме до бідних домогосподарств. Це дозволить знизити потребу в бюджетному фінансуванні. На мою думку, зекономлені гроші варто принаймні частково спрямувати до Фонду енергоефективності, запустити роботу якого уряд повинен до кінця року.

Однак важливим є не стільки регулярний перегляд поточної програми субсидій, як побудова комплексної програми соціального захисту. Ще у 2014 році уряд обіцяв об'єднати програму житлово-комунальних субсидій та допомогу малозабезпеченим сім'ям, що не було зроблено. Натомість уряд постійно змінює правила надання житлово-комунальних

субсидій. Звичайно, що початкове суттєве розширення покриття субсидіями домогосподарств на фоні високого підвищення житлово-комунальних тарифів було виправданим кроком, хоча і не сприяло адресності допомоги. Але наступні кроки із звуження права на отримання субсидій знижує довіру населення до інституцій. Тому варто прорахувати і впровадити комплекс реформу системи соціальної допомоги, спрямовану адресно допомагати бідним домогосподарствам.”

Олександра Бетлій, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій



Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1.0
Закон про добровільне приєднання територіальних громад до міст обласного значення	+1.5
Державні фінанси	+0.8
Зміни порядку призначення субсидій	+1.0
Монетарна система	+1.0
НБУ плануватиме перевірки на підставі ризик-орієнтованого підходу	+1.0
Бізнес середовище	0.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління

2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.
VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.